

A child is lying on their back on a light-colored wooden floor. Their hands are raised, holding a large, bright red heart-shaped object. The child's face is visible at the bottom of the frame, looking up towards the heart. They are wearing a light green t-shirt with a pattern of small black and white drawings.

› PREVENTIVNÍ PODPORA DĚTÍ A RODIČŮ PO ROZVODU NEBO ODLOUČENÍ

Příklady CODIP-NL a rozvodového ATLASu (Divorce ATLAS) v Nizozemsku | Dr. M. Klein Velderman a paní W. van Vlietová

TNO innovation
for life

A ŽILI ŠŤASTNĚ AŽ DO SMRTI...

- › Za posledních 50 let se rodinné modely v Evropě podstatně změnily
- › Jednou z výrazných změn je zvýšený počet rozvodů (Oláh, 2015)
- › Ročně asi 2,2 milionů uzavřených manželství v Evropské unii (EU-27, Evropská komise, 2013).
- › Přibližně 1 milion končí rozvodem
- › K tomu připočtete přibližně stejný počet ukončených partnerství

ŽIVOTNÍ UDÁLOST S VELKÝM DOPADEM NA VŠECHNY ZÚČASTNĚNÉ

- › Často jsou zúčastněny děti
- › Podle výzkumu děti jsou vystaveny výrazným negativním důsledkům rozvodu nebo odloučení rodičů
- › Partnerský vztah je u konce, rodičovství stále existuje
- › Komplikované: Vyvolává praktické otázky pro rodiče
- › Výsledek: Více stresu, horší rodičovství
- › Výsledky poukazují na negativní následky u všech zúčastněných!
- › Potřeba preventivní podpory

DNEŠNÍ PREZENTACE

- › Holandský kontext
- › Intervenční program pro děti po rozvodu (CODIP)
  - › Teoretický podklad
  - › Adaptační výzvy
  - › Příklad intervenčních prvků
  - › Poznatky z výzkumu
- › Rodičovská podpora pomocí služby rozvodový ATLAS (Divorce ATLAS)
- › Podpůrná a znalostní centra na regionální úrovni

ODLOUČENÍ / ROZVOD V NIZOZEMSKU

V Nizozemsku

- › Přibližně 1 z každých 3 manželství končí rozvodem
- › Ročně se rozpadne +/- 64 000 vztahů (manželství i soužití)
- › 70 000 dětí žijících v rodinách každoročně zažije odloučení nebo rozvod

ZAPOJENÍ NIZOZEMSKÉ VLÁDY

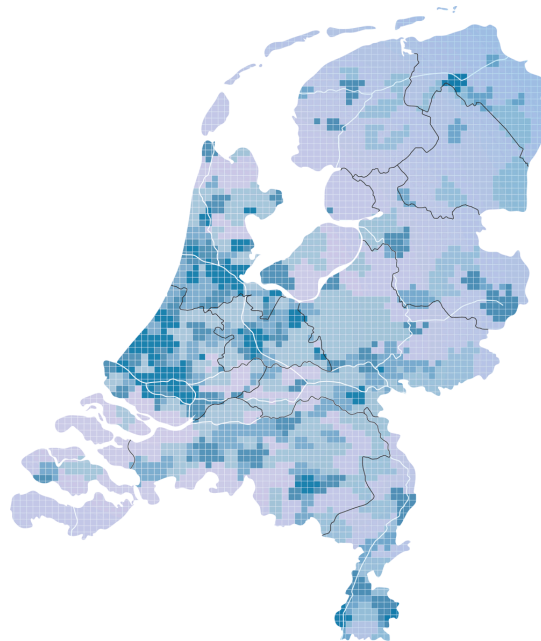
Na národní úrovni především:

- › Ministerstvo zdravotnictví, sociální péče a sportu
(národní zdravotní politika, přidělování rozpočtu obcím)
- › Ministerstvo spravedlnosti a bezpečí
(zákon, rodičovská zodpovědnost, procesy péče o dítě)

Dále také

- › Ministerstvo školství, kultury a vědy
(např. učební osnovy, vzdělávání učitelů)
- › Ministerstvo sociálních věcí a zaměstnanosti
(např. nemocenské dovolené rodičů)
- › Více naleznete na adrese: www.government.nl/ministries

Na místní úrovni: od zavedení nového zákona o mládeži (2015) odpovídají obce za všechny služby péče o mládež.

OMEZENÁ DOSTUPNOST PREVENTIVNÍ PODPORY

- › Vzhledem k velkému počtu dětí a vysokému negativnímu dopadu rozvodu na ně,
- › Jsou hlavními prioritami předcházení problémů a pomoc dětem přizpůsobit se rozvodu.
- › Podpora zmíněných dětí měla před přibližně deseti lety formu:
  - › spíše lokální / izolované iniciativy,
  - › jako jsou skupiny pro podporu, webové stránky, brožury a možnosti individuální (telefonní) konzultace,
  - › zaměřené především na děti ve věku > 8 let
- › V dobře navržené experimentální studii se žádný z nich neprokázal účinným.

DĚTI POTŘEBUJÍ PODPORU ZALOŽENOU NA DŮKAZECH

- › Takže existuje potřeba programu prevence založené na důkazech pro děti rozvedené v Nizozemsku
- › Především pro děti < 9 let

ČÍM BY SE MĚLA ŘÍDIT PREVENCE ZALOŽENÁ NA DŮKAZECH?

- › Negativní výsledky nejsou nevyhnutelné! Výzkum poskytuje důležité instrukce pro preventivní podporu.
- › Nechme naši práci řídit se znalostmi o rizikových a ochranných faktorech:

Faktory, které představují *riziko* nebo *ohrožení* fungování, blahobytu a vývoje dítěte

Faktory, které *chrání* děti, podporují odolnost a zdravé přizpůsobení

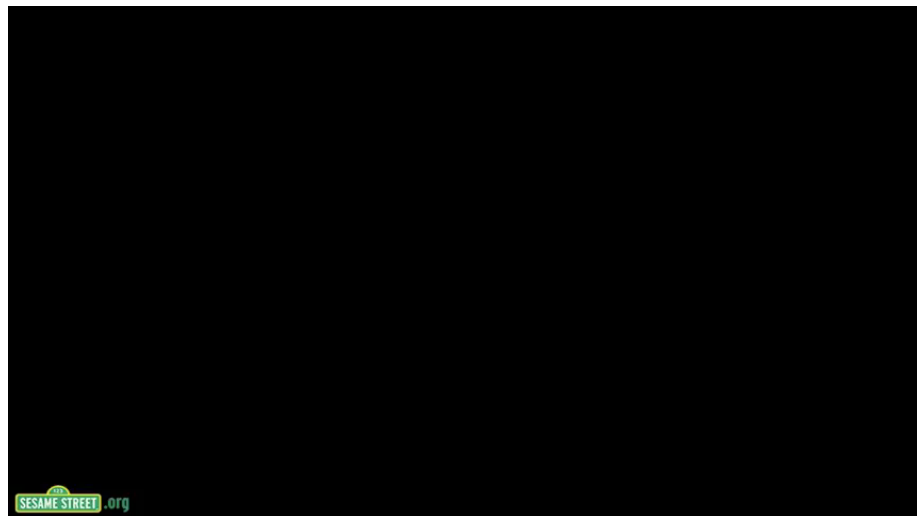
RIZIKOVÉ FAKTORY

- › **Rodičovský konflikt**
- › **Špatné vztahy dítěte s rodičem**
- › Více přechodů a zdrojů stresu
- › Ekonomický pokles
- › **Nekvalitní rodičovství**
- › Vystavení násilí

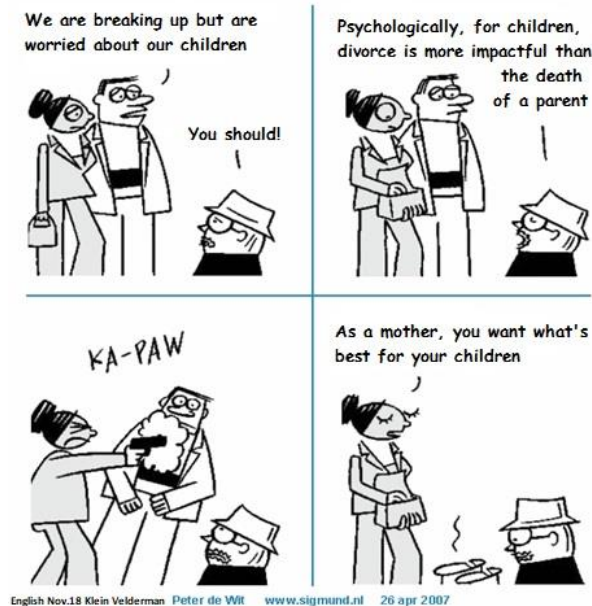
např. Pedro-Carroll, 2010

CO ZAŽÍVAJÍ MALÉ DĚTI

- › Různé ztráty (dosavadní situace, kontakt, domácí mazlíčci, místo k bydlení)
- › Otázky: Co se mnou bude?
- › Nechápu, co rozvod znamená
- › Mají omezené chápání příčiny a následku
- › Mylné představy (včetně pocitů viny)
- › Úzkost / strach (např. v případě konfliktu)
- › Separační úzkost (pokud se mamka s tátou mohou přestat milovat, možná přestanou milovat i mě)

CO DĚLAT?

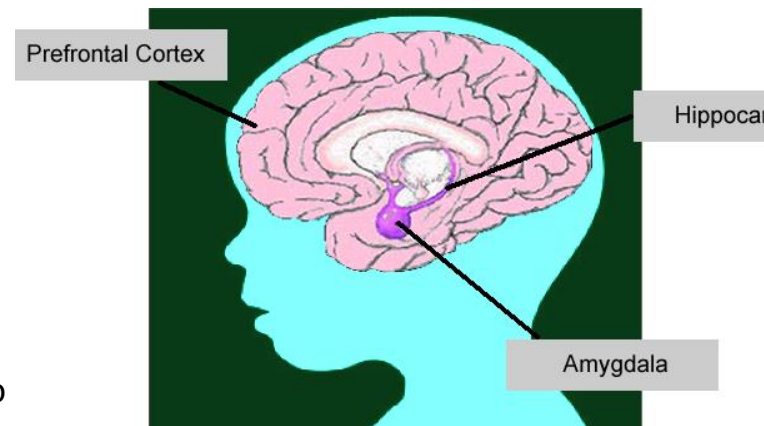
- › Mýtus: všechny děti se rodí odolné
- › Děti se mohou stát odolnými; rodiče a ostatní lidé jim v tom mohou pomoci

OCHRANNÉ FAKTORY – POJMENOVÁVÁNÍ EMOCÍ

Dopad pojmenovávání emocí

- › fMRI poukazuje na vztahy mezi pojmenováním emocí a:
  - › Zklidňující odezvou v amygdale
    - › Amygdala hraje hlavní roli v našem citovém vnímání a v našich reakcích
  - › Větší aktivitou v prefrontální kůře
    - › Zapojuje se do kognitivních a emocionálních funkcí jako jsou rozhodování, plánování, sociální chování, ovládání impulzivního chování
- › Pojmenovávání emocí tímto způsobem pomáhá dětem rozvíjet neurální cesty, aby zvládaly silné emoce, řešení problémů, racionální myšlení a tvoření úsudku

OCHRANNÉ FAKTORY – JEDNOTLIVEC A RODINA

- › Individuální dovednosti: Dětem pomáhá schopnost rozlišovat, které problémy mohou a které nemohou vyřešit
- › Rodina: Kvalitní rodičovství (schopnost reagovat citlivě, dostatečná kontrola a dozor – autoritativní rodičovství)
- › Pozitivní kontakt s oběma rodiči (děti, které vyrůstají ve sdílené výchově, jsou na tom nejlépe, lépe než děti, které žijí v rodinách, kde funguje komunikace, ale nedochází ke společné výchově)

CODIP

- › Jako možnou reakci na potřebu prevence založené na důkazech v Nizozemsku jsme určili Intervenční program pro děti po rozvodu (CODIP; Dr. Pedro-Carroll a kol.), který má problémům spojeným s rozvodem u dětí zabránit.
- › Hlavní cíle: **POSKYTOVÁNÍ VZÁJEMNÉ PODPORY A VÝCVIK INDIVIDUÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ**
- › Mezi ně patří rozpoznávání emocí a sdílení pocitů po rozvodu a praktikování dovedností v oblasti řešení sociálních problémů
- › To odpovídá našim znalostem o rizikových a ochranných faktorech
- › Čtyři věkové moduly (4-14 let)
  - › Relativně stálé cíle a úkoly
  - › Různá témata / techniky podle rozvojových rozdílů 4 věkových skupin
  - › Zaměřili jsme se na nejmladší věkové skupiny: batolata a 6-8leté děti

Share feelings about divorce	• Differentiate between solvable and unsolvable problems • Solve social problems
Clarify common misconceptions	• Communicate effectively • Use self-control skills • Manage anger
Reduce feelings of isolation	• Seek support • Disengage from parents' conflict

ADAPTOVÁNÍ CODIP DO CODIP-NL

- › CODIP je slibný i pro ostatní státy, ale zásadní rozdíly mezi zeměmi mohou brzdit jeho zobecnitelnost
- › Dvě pilotní studie k posouzení proveditelnosti zavedení adaptovaných modulů CODIP (CODIP-NL) pro děti ve věku 4-6 a 6-8 let v holandském prostředí a porovnání intervenčních účinků s nálezy z USA
- › Dvě studie:

CODIP-NL 4-6 let
Stoere Schildpadden™
(Silné želvy)

CODIP-NL 6-8 let
Dappere Dino's™
(Odvážní dinosauři).

BYLY URČENY KLÍČOVÉ PRVKY PŘIZPŮSOBENÉ HOLANDSKÉMU KONTEXTU

- › 12 schůzek jednou týdně
- › 45 minutové schůzky
- › 4-7členné skupiny (chlapci/dívky)
- › Ve škole nebo ve známém prostředí (většinou financované obcemi; zapojení místních partnerů, škol, tisku atd.)
- › Trenér a asistent trenéra
- › Při každém setkání pracovní list „Jsem jedinečný“
- › Opakující se typy cvičení (např. emoce, čtení knih, kreslený film o řešení problémů, stolní hry)

- › Maňásek!

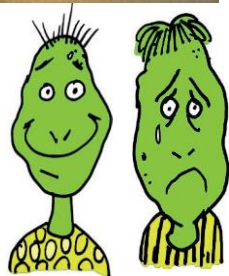
SEZNAMTE SE S REXEM

› Školitel:

- › „S pomocí Rexe a jednoho druhého děti zjistí, že rozvod není jejich vina. Naučí se vyjadřovat pocity, které mohou zažívat, a procvičovat jednoduché způsoby řešení problémů. Například, máte narozeniny a chcete, aby byli přítomni oba rodiče. Jaký z toho máte pocit? Na co byste se rodičů mohli zeptat? Jakým způsobem to zažili ostatní členové skupiny?“

PŘÍKLAD MATERIÁLŮ CODIP-NL

1 **De Dinnere Dino's**

IK KAN EEN HELEBOEL

Mijn naam is _____

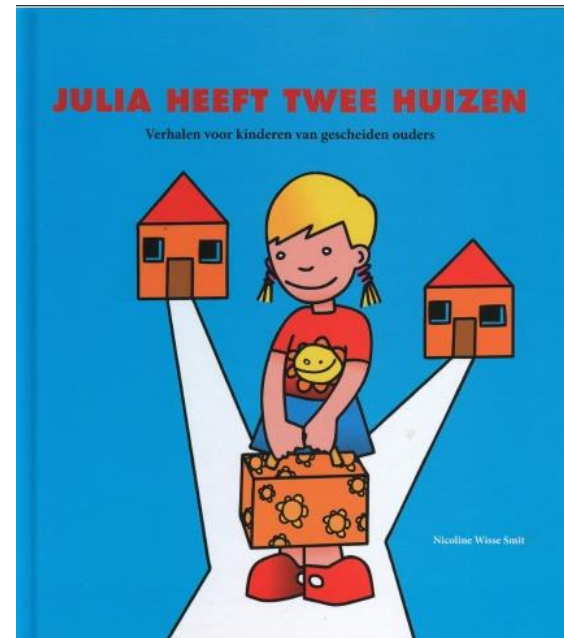
Ik ben _____ jaar.

Dit is een foto/tekening van mij.

_____

Ik kan een heleboel!

Copyright © 2011 TNO

ÚSPĚCH

Co říkají děti:

- › Dětem se líbí skupinky
- › Bezpečné místo pro vyjadřování pocitů
- › Získávají nové přátele
- › Učí se řešit problémy

- › Zvýšený pocit pohody
- › Pozitivnější myšlení
- › Méně emocionálních a behaviorálních problémů (včetně chování a hyperaktivity)
- › Více vyjadřování pocitů
- › Více porozumění a akceptace
- › Méně frustrace nebo hněvu

Co říkají rodiče, školitelé a učitelé

ROZVODOVÝ ATLAS RODIČOVSKÉ PODPORY

ZonMw

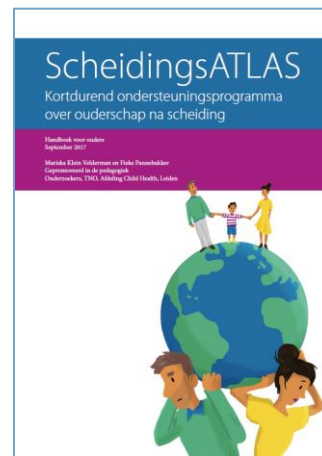
PREVENTIVNÍ, krátký

- Pro/od odloučených RODIČŮ
- INDIVIDUÁLNÍ účast
- Rodiče dětí všech věkových kategorií

RODIČOVSTVÍ PO ROZVODU NEBO ODLOUČENÍ

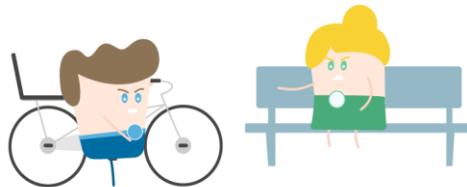
- › Rozvodový ATLAS se zaměřuje na informování a posilování rodičů
- › Nabízí konkrétní tipy, jak podporovat děti a pozitivně komunikovat s druhým rodičem
- › Dodržuje důležité faktory, o nichž je známo, že jsou zásadní při intervencích založených na důkazech:
  - › rodičovský stres
  - › konflikt mezi rodiči
  - › pozitivní rodičovství
- › Dvě varianty: skupinová nebo online
- › Stejný obsah, různá forma
- › Sdílený pracovní sešit

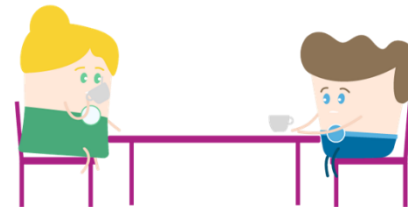
RŮZNÁ TÉMATA A AKTIVITY

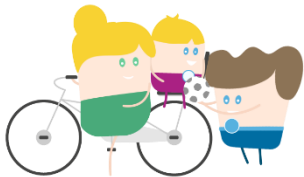
Dopad rozvodu:

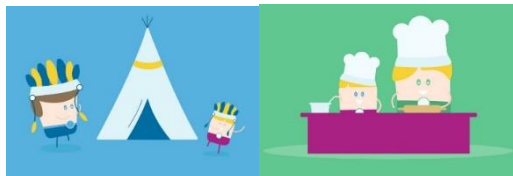
Konflikt

Pozitivní komunikace

Vztah dítěte s
rodičem

Rodičovství po
rozvodu

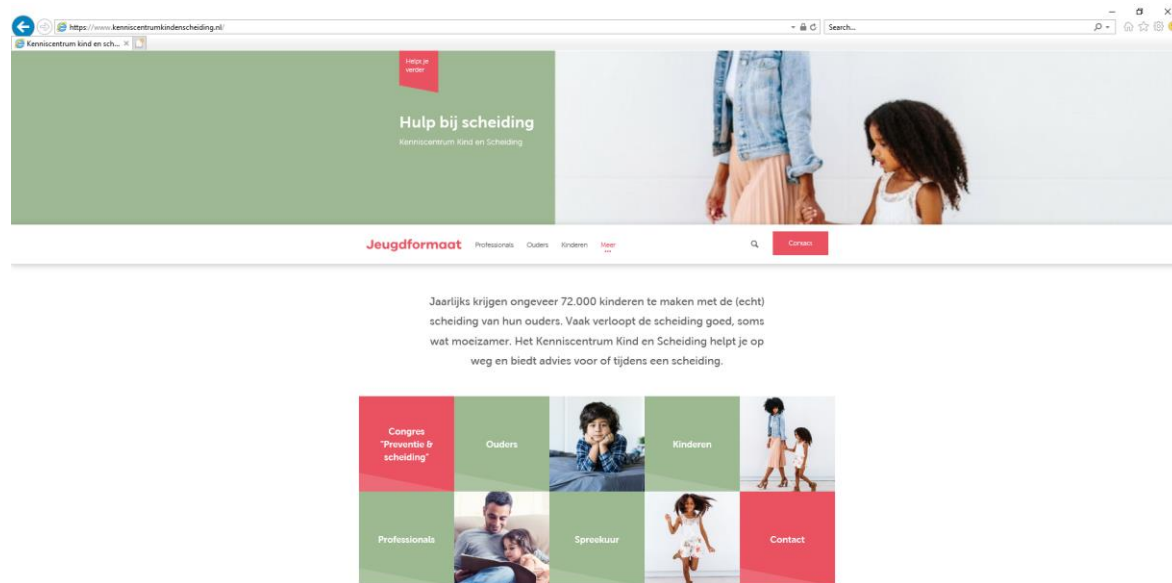
Pocit posílení

PODPŮRNÁ A ZNALOSTNÍ CENTRA NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

- › Jak oslovíme rodiče a děti?
- › Všimněte si, že CODIP-NL a rozvodový ATLAS jsou jedinou součástí toho, co je k dispozici pro podporu rodičů a dětí.
- › Potřebujeme celkový obraz:
  - › Od prevence k léčbě
  - › Od malých dětí po adolescenty
  - › Zapojení rodičů, prarodičů a dalších
  - › Odborní pracovníci
- › Možnost: využijte v rámci regionální podpory a znalostních center
- › Nizozemsko v roce 2018: všechny obce jsou povzbuzovány k tomu, aby tento program ve svém regionu organizovaly

PŘÍKLAD: HAAGSKÁ OBLAST

CO SI ODNÉST DOMŮ

- › Rozvod není konec světa, ale může být zapotřebí důkazní podpory, aby pomohla dětem a jejich rodičům vyrovnat se s touto významnou životní událostí
- › „Je jednodušší formovat silné děti než napravovat zničené lidi.“ Frederick Douglass
- › „Unce prevence vydá za libru léku“
- › Stavte svou práci na znalostech (dělejte to, o čem víme, že je efektivní)
- › Oslovte své rodiče

A close-up photograph of a young girl with dark, curly hair, smiling warmly at the camera. Her hands are raised behind her head. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting an outdoor setting. The image is framed by black bars at the top and bottom.

› **DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST.**

Podívejte se na:
TNO.nl/codip

TNO innovation
for life